

Bronnie
Die The Bronberger

fokus op die landelike leefwyse / focus on country living

Augustus/August 2023 Vol.21 No.12

info@bronberger.co.za

www.bronberger.co.za

012 734 0522

gratis/free

Nou ook beskikbaar
via WhatsApp en e-pos

Binne / Inside:

- Moedelose inwoners strate toe – bl 6
- Sy luister wat perde fluister – bl 11
- 'Ontroue' predikante opgesluit – bl 16
- Tragedie volg gesin Kaap toe – bl 8
- Kleine Griet se beeld onthul – bl 13
- Outydse oblietjies opgediep – bl 24

V-TEK

Castrol
AUTO SERVICE

CAR & TRUCK SERVICE CENTRE

Maintenance and repairs on:
Horseboxes • Caravans • Trailers • Tractors

ALL MAKES AND MODELS : VEHICLE • SUV • 4X4 • Trucks
Major service / Timing belts / Wheelbearings / Shock absorbers
Clutch kit / CV joints / Alternators / Auto electrical / Diagnostics
Problem finding / Key programming, spare keys and remotes

MAJOR SERVICE PRICE INCLUDE : DIAGNOSTICS TEST AND VEHICLE CHECK

Major Service	Major Service	Major Service	Major Service	Major Service
Prado/ Fortuner/ Landcruizer/ D4D Hilux R2 450,00	320i / 320d 323i / 330i 330d / 118i 120d R2 650,00	C180 / C200 C220 / C320 A180 / B200 R2 650,00	Amarok R2 450,00 Polo Vivo R2 250,00	Ford Ranger R2 450,00 Fiesta/Figo R2 450,00
Cambelt kit R2 650,00				

For Quotation on any make of vehicle
give us a call on (012) 803 4021 or
Contact Donatella on 071 335 6453

- We do collect and deliver vehicles from and to customers' homes or offices.
- Prices include service parts and labour, but excludes 15% VAT.
- Tractor repair and maintenance on site

Owners: Vince, Costa and Charmaine
Vince and Costa each having over 30 years experience
in the motor trade industry.

012 803 4021 | Vince 082 382 6924
Costa 083 456 7077 | Charmaine 072 632 1447

Managed by Owners Since 2004
SHERE, PLOT 50 GRAHAM ROAD, LYNNWOOD ROAD EXT, PRETORIA EAST

Professionele en omvattende watervoorsiening

- BOORGATPOMPE
- DRUKPOMPE
- SONKRAGPOMPE
- BESPROEINGS TOEBEHORE
- VERVAARDIGING VAN HDPE & LDPE PYPE
- TENKS
- BOORGAT TOETS EN INSTALLASIES
- EN ANDER WATER TOEBEHORE

012 940 0511

www.waterpumpgroup.co.za
admin@waterpumpgroup.co.za

RAYTON
H/v R515 & R104, Jan Ellis Winkelsentrum
MORELETAPARK
De Villebois Mareuilstraat 1267

Besoek ons winkels vir al jou benodigede en professionele diens.

www.inyatigroup.co.za | marketing@inyatigroup.co.za

012 940 0507

98%

is the **success rate** on
boreholes surveyed and
drilled by Inyati Drilling

Borehole Surveys

Borehole Drilling

• Redaksie •

Angie Kleijn 012 734 0522
info@bronberger.co.za
WhatsApp/Telegram: 083 959 1016

**Advertensie:
Navrae en Bespreking**

Bel ons nou vir jou wenner-advertensie in *Die Bronberger*. Ons staan jou by met raad, daad, fotografie en die opstel en uitleg van jou advertensie teen geen ekstra koste nie. Jy kry 'n gratis proef vir goedkeuring voor plasing. 'n Advertensie in *Die Bronberger* bring nuwe voete na jou besigheid. Ons bereik die min ontginde koopkrag in die ooste van, en ten ooste van Pretoria met 'n publikasie wat die mense regtig wil lees. Vra gerus ons gereelde adverteerders of volg die lesersmeeeewing in ons briewekolom.

Bel ons by 012 734 0522 of stuur 'n e-pos na info@bronberger.co.za.
Besoek www.bronberger.co.za.

Uitgee deur: Die Bronberger, Posbus 92366, Mooikloof, 0059 Tel: 012 734 0522;
Faks: 086 650 7860
E-pos: info@bronberger.co.za
Gedruk deur Seriti Printing Digital, Derdepootstraat 318, Silverton

Advertensie & redaksionele navrae en -bydraes
Tel: 012 734 0522

Verspreiding / Distribution: Die Bronberger word teen die middel van elke maand versprei:
Toonbankverspreiding in: Olympus, Zwavelpoort, Shere, Tygervallei, Hazeldean, Silver Lakes, Boschkop, Tierpoort, Rietfontein, Mooikloof, Bashewa, Grootfontein, Welbekend, Bapsfontein, Klipkop, Witpoort, Kleinzonderhoudt, Mooiplaats, Donkerhoek, Pienaarspoort, Kleinfontein, Vaalbank, Valtaki, Cullinan, Rayton, Bronkhorstspuit, Kaalfontein, Faerie Glen, Moreletapark, Waterkloofrif, Menlyn, Wapadrand, Lynnwoodrif, Willows, Equestria en Garsfontein.

Kopiereg

Kopiereg word op alle redaksionele materiaal in dié uitgawe gehou. Terwyl alle voorsorg deur die uitgewer en redakteur geneem word, kan ons nie verantwoordelik gehou word vir enige foute of uitlatings nie.

Vintage
Graphic Designs

Bladuitleg
Jeanette
083 258 2665
jeanette@bronberger.co.za

Waar fynproe jy eerste?

Esmé Meyer van Murrayfield:

Ek wonder toe vandag – hoeveel mense geniet ook die herhalings van Gerhard Kleijn se sketse van jare terug soveel; met sy dorre, sterk humor wat so woordryk en uniek is, dat dit jou hele omgewing sommer ophelder! Dankie so baie daarvoor, want 'n mens vergeet, en nuwe lesers ontdek.

Soms kan 'n mens nie eens kies wat jou gunsteling stuk skrywe in die Bronnie is nie. Watter nuwe nuus, en watter skatte uit die verlede, wat Angie so wyd oopgooi en toelig met die wonderlikste foto's. Lesers se foto's. Kyke in mense se lewens en vierings, dieredinge, siel-dinge. Wat kies jy eerste, of gaan jy jou inhou en mooi netjies van voor na agter die luukse bladsye absorbeer? Dankie dat julle dit so heerlik moeilik maak om maand na maand nie te weet waar fynproe jy eerste nie. Vir al die nuwe kennis, al die nuwe horisonne, die luuksheid van die advertensies, wat met soveel styl boonop gratis in ons skote val!

En dan reguit boekrak toe, want juwele is nou maar die een ding wat 'n mens wil bewaar, om weer en weer uit te haal en te bekijk. Julle harde werk het 'n permanensie en 'n geskiedenis van sy eie, van soveel mense, oor soveel jare. Kosbaar. Dankie!

Lekker-lees, kleurrike Bronnie

Alet Erasmus van Kleinfontein:

Dankie vir nog 'n lekker-lees, kleurrike Bronnie! Het hom elektronies oorsigtelik gelees en kyk nou uit na die harde kopie om rustig in die wintersonnetjie te kan lees.

Puik diens

Bennie Botes van Bronberg Christian Community Church:

Baie dankie vir die opvolg en skitterende diens. Ons waardeer opreg. Dankie weereens vir julle puik diens.

Lekker leesstof

Elizabeth Kendall van Bronkhorstspuit:

Baie dankie [vir die elektroniese Bronnie!] Waardeer dat Overval Kongres genoem is onder 'Het jy gehoor?' Verder ook lekker leesstof. Mooi wense vorentoe vir julle.

My eerste stop

Juanita Jamneck van Mooiplaats:

Ek wil julle gelukwens met 21 jaar! Julle het begin kort nadat ons op Liberty ingetrek het en ek het vir baie jare in die Bronnie geadverteer. Die Bronnie is ook nog altyd my eerste stop as ek 'n diensverskaffer soek.

Groot waardering vir die Bronnie

Louise Smith van Pretoria-Noord:

Angie en haar spannetjie, baie dankie dat julle so getrou sorg dat ons Bronnie nog elke maand verskyn na die tragiese afsterwe van ons ou baanbreker. Groot waardering daarvoor. Ons geniet die interessante artikels: Die harde werk verbonde aan die naslaan van 'Toeka se dae' en sommer alles wat ons kan geniet in die Bronnie. Ons mis vir Vreethans en Metgesel, maar is so dankbaar om te

lees van mense wat nog omgee vir ons diereryk – Mauzer die katjie wat deel van 'n huisgesin geword het. Buks Dom Boer Barnard, dankie vir die oulike rubriek oor die vier seisoene in ons lewe. Dit wil gesê word. Aan die redaksie wil ek net dankie sê vir die harde werk om ons pragtige tydskrif so getrou elke maand die lig te laat sien. "Blessings!"

Dit laat my in Rayton bly

Naomi Niewoudt van Rayton:

Sommer net ougat! Hierdie laat my in Rayton bly.

Hoenders skrop langs die strate

Hekmotors word gesteel

Trix van den Berg van Mooiplaats:

Hulle het weer gisteraand, vroeë oggendure van 18 Julie, 'n paar hekmotors op die Rooipad, aka Boschkoppad, gesteel. Ons trek al oor die 20 hekmotors wat tussen Boschkop, Zwavelpoort, Mooiplaats en Klipkop gesteel is van 6 Julie (waar ses langs Grahamweg tussen Swaeltjie en Stoffel se Troffel gesteel is) tot 14 Julie en 18 Julie. Asseblief, gaan meld so gou moontlik by SAPD aan.

Kan ek ook iets stuur?

Verona Cilliers van Faerie Glen:

Ek en my buurvrou wil graag hoor oor julle nuwe rubriek, 'Mymerkos'. Kan ek ook resepië instuur van my ma? Of moet dit alles van baie lankal terug wees? Of net snaakse ou resepte? Ons gigger oor die "bloed van hoenders" van mevrou Pitte se "Swartsuur soep" en die aardige Afrikaans van mevrou Dijkman. Ek gaan haar "Soet sopie" met die "handvol skone vygeblaar" probeer maak. Kan jy net gewone goed ook instuur? Soos koek? Moet ek dit maak en afneem?

Jy is welkom om dit te maak en af te neem of jy kan deur ou fotoalbums blaai om te kyk of daar destyds so 'n foto geneem is. Anders kan jy 'n foto stuur van die ma of oma wat die resep 'n gunsteling in die familie gemaak het. Dit hoef nie iets vreemd te wees nie en koekresepte is welkom. Ons hoor graag van lesers oor enige resepte wat heimwee wakker maak. – Red

Ons voorblad

Sonsopkoms oor die Stillbosch-wildreservaat met 'n reier wat die dag bo in 'n droë boom begroet. Johan Pretorius het die foto geneem.

Om jou Bronnie maandeliks elektronies te kry, stuur die versoek met jou naam en van en die omgewing waar jy woon na info@bronberger.co.za. Stuur 'n dergelike versoek per WhatsApp na 083-959-1016 om die elektroniese uitgawe op WhatsApp te ontvang. Dit is gratis.

Vier die Bronnie se 21ste verjaardag saam met ons!

Hierdie is jou amptelike uitnodiging om die Bronnie se 21ste verjaardag in September saam met ons te vier. Dié herdenking is vir 'n gratis, onafhanklike publikasie 'n ongelooflike mylpaal om te bereik – amper ongekend in die perswese. Van meet af aan is die Bronnie aan geen publikasiegroep of enige ander borgskap verbind nie en so het dit deur 21 jaar gebly. Die Bronnie se enigste inkomste is uit advertensies – daarom is adverteerders hierdie gewilde gemeenskapblad se lewensaar. Ons lojale lesers weet dit baie goed en dit is hoekom hulle uit hul pad gaan om adverteerders te ondersteun – sodat die Bronnie kan aanhou groei. **Die Bronberger** is in September 2002 bo-op die Bronberg 'gebore' met Gerhard en Angie Kleijn as vennote in dié onderneming. Die hartseerste nuus is in April vanjaar met lesers gedeel – Gerhard Kleijn is oorlede. Die Bronnie groei voort en Gerhard sou van trots gebars het as hy kon sien hoe ons in September 21 jaar van bestaan gaan vier.

Ons wil baie graag so veel as moontlik van ons lesers-vriende en harts-gewaardeerde adverteerders, wat die 21-jaar-pad saam met ons stap, in die September-gedenkuitgawe verwelkom. Dit is dié uitgawe om weer jou gesig, dienste en produkte te wys as jy oor die jare heen soms of sporadies in die Bronnie adverteer het. Die gedenkuitgawe is ook dié een wat die geleentheid aan ons gereelde adverteerders bied om lesers se lojaliteit vaster te knoop deur meer of 'n groter advertensie as gewoonlik te plaas. Ondernemings wat nog nooit in die Bronnie adverteer het nie, sal vind dat nou die perfekte tyd is om 'n bewese, suksesvolle advertensie-medium te ontgin: Een wat baie uitdagings oor 21 jaar oorleef het om steeds waarde (en voete) na jou onderneming te lok. Soos Gerhard altyd gesê het: Eintlik is dit heel eenvoudig: Jy kry blootstelling en ondersteuning omdat ons lesers van hulle 'eie' Bronnie hou en dit graag WIL lees.

Ons vorige verjaardaguitgawe is oor die jare heen (ja, nou al 'n volle 21 van hulle!) baie goed ondersteun en baie goed deur ons lesers ontvang. Hierdie lentemaand se Bronnie gaan tradisioneel gepaard met 'n dankie-sê-geskenk van 'n groter druk-oplaag vir groter blootstelling aan ons lewensbloed, ons adverteerders, gepaard. Dit dien ook as uitnodiging om nuwe lesers te bevriend vir die pad vorentoe: 'n Pad wat van meet af aan in nederige vertroue en in hoop gestap word. Nuwe lesers word daagliks nuwe vriende sedert die grensdelyd toe ons genoop is om die Bronnie ook elektronies aan die 'groter' wêreld te voorsien – gratis soos ons sedert 2002 onderneem het en dit steeds doen.

Watter voorreg is dit nie om dié langpad met geesdrif saam met 'n baie spesiale en eiesoortige gemeenskap te kan loop nie...

Om in ons spesiale gedenkuitgawe te adverteer:
Skakel ons landlyn by 012-734-0522 of stuur 'n e-pos na info@bronberger.co.za. Bel Angie: 083-959-1016 of stuur 'n e-pos: angie@bronberger.co.za. Bel Tania: 072-089-0227 of stuur 'n e-pos: tania@bronberger.co.za.

Bel Hannes: 072-992-5440 of stuur 'n e-pos: hannes@bronberger.co.za.

Danie Visser
082 809 7488

Daniël Visser
082 529 7220

JUVENTIS PROPERTIES
Agricultural ■ Commercial ■ Residential

www.juventisproperties.co.za

Hoor die lente aanbreek!

Gehoordienste plaaslik beskikbaar Maandag tot Vrydag

TUISBESOEKE VIR U GERIEFI

- Gehoortoetse • Gehoorapparate
- Batterie en toebehore
- Diens en herstel van gehoorapparate

Skakel gerus vir 'n afspraak: **082 335 5706**

Karien Vermaak
Pr. No: 0255238
Naudéstraat 82, Rayton / karienvermaak@vodamail.co.za

van Rensburg Sand
Sedert 1983

- Building Sand
- Plaster Sand
- River Sand
- Stone
- Filling G5 & G7
- Chicken Manure Compost

Tel: 012 548 4531 / 32
Cell: 071 115 8974
E-mail: orders@krosasand.co.za

SMARTSKIP
A DIVISION OF KROSA / VAN RENSBURG SAND
RUBBLE REMOVAL

6m³ Bins

Tel: 012 548 4531 / 32
Cell: 071 115 8974
E-mail: smartskip@krosasand.co.za

Moedelose inwoners protesteer op straat

Inwoners van Zwavelpoort en Mooikloof het op 15 Julie 'n protesaksie geloods oor kragvoorsieningsprobleme in die gebied. Raadslid vir wyk 101, Malcolm de Klerk, en burgemeester, Cilliers Brink, was op die toneel om oplossings te probeer vind.

Protesteers het op 'n bitterkoue Saterdagoggend byeengekom

Inwoners het op dié bitterkoue dag in Atterburyweg-verlenging by Mooikloof se noordelike hek byeengekom met die hoop dat daar gehoor gegee sal word aan hulle frustrasies. Hulle het verduidelik dat die gebied se krag elke keer ná beurtkrag uitskop. Die oomblik as hulle krag moet aankom, skop dit uit omdat die elektriese lading te hoog is en dit bly dan weer vir ure af. Behalwe vir die ongerief daarvan het sake-eienaars in die gebied reeds groot finansiële verliese gely. Selffontorings se batterye hou nie so lank nie en baie mense in die gebied het met kragonderbrekings geen selfoonse in nie. Cilliers het aan inwoners verduidelik dat dié situasie nie uniek is nie

Raadslid Malcolm de Klerk, links, by burgemeester Cilliers Brink, regs, wat die terugvoer wys wat hy op sy selfoon ontvang het

en dwarsoor die stad gebeur. Hy het gesê dat hy daardie dag met die stadsbestuurder en die burgemeesterskomiteelid vir nutsdienste gepraat het en die versekering gekry het dat werk aan die Mooikloof-substasie gedoen word om die elektriese lading eweredig te versprei. Dit sal glo help dat die krag nie elke keer uitskop as beurtkrag verby is nie. Protesteers wou weet of dit die probleem oor die langtermyn sal

Deel van die protesaksie langs Atterburyweg-verlenging
Foto's: Verskaf

oplos en of dit net daardie naweek 'n eenmalige verligting sou bring. Malcolm het tegniese terugvoer ná die protesaksie met die gemeenskap gedeel. Die paneel is aangesit, maar dele was steeds af weens 'n beskadigde kragpaal in Achillesweg. Die Onbekend-lyn (O61) is op 'n spesifieke paal geïsoleer sodat die depot dit kon nagaan en herstel. Malcolm het gesê dat die elektriese lading versprei is, soos versoek, en dat eenhede na 'n ander paneel verplaas is.

Vroue uit huis in Garsfontein gered

Drie Thaise vroue is op 20 Julie uit 'n huis in Garsfontein gered ná lede van die Valke, die polisie se honde-eenheid en die Tshwane-metropolisie op die huis toegeslaan het. In die redingsproses is drie verdagtes in hegtenis geneem vir moontlike betrokkenheid by mense-

handel. Een van die vroue het uit die huis ontsnap en by die Thaise ambassade aangekom. Volgens woordvoerder vir die Valke, kolonel Katlego Mogale, het die vrou vertel dat sy teen haar sin vir seksuele uitbuiting aangehou is. Die inligting is opgevolg en maatskaplike

dienste en wetstoepassers het by die saak betrokke geraak. Die provinsiale hoof van die Valke in Gauteng, generaal-majoor Ebrahim Kadwa, het die ondersoekspan gelugewens met hulle goeie werk om die vroue te red en die verdagtes in hegtenis te neem.

Kan u gemaklik hoor?
Ons help graag!

Tuisbesoeke word gedoen, sowel as gehoortoetse in die gemak van u huis.

Dienste:

- Gehoorbeskerming
- Mobiele diens vir u gemak
- Diagnostiese gehoortoetse
- Alles wat nodig is vir gehoorapparate
- Bekostigbare, moderne gehoorapparate
- Verskillende style en soorte gehoorapparate

Ons doen aflewering!

Live FOR Hearing
We live to improve quality of life

Skakel vir 'n afspraak: 082 325 4544

PRETORIA: Cornwall View Winkelsentrum, H/v Boeing en Pieringstr Elarduspark
BRONKHORSTSPRUIT: Oppidraai Eenheid 8, Marketstr 88, Bronkhorstspuit

Cosmedent Tandarts

Oaklaan 109, Cullinan
012 734 1079 / 012 734 0280
Noodnommer: 082 836 6689
ontvangs@cosmedent.co.za

Dr SE Cronjé BChD(Pret)
Dip Odont (Radiologie & Chirurgiese metodes)

Ek geniet dit om self die behandelings te doen, veral die chirurgiese verwyderings van tande.

Dit is my passie om pasiënte te help, want almal verdien 'n pragtige glimlag.

Ons praktyk het ekstra voorsorg en veiligheidsmaatreëls in plek.

Besigheidsure: Maandae tot Vrydae: 8 vm tot 5 nm
Saterdag: 8 vm tot 1 nm per afspraak

Sekere mediese fondse word aanvaar.

Ons aanvaar alle tipe kaart-betalings van:

Medi Wallet MEDICAL CREDIT ACCOUNT

Die praktyk kan ook Medifin direkte finansiering vir pasiënte en praktisyne met vooraf-goedkeuring binne vyf minute en betaling binne 24 uur aan die praktisyne, bied.

Terme en voorwaardes geld met kaart-betalings.

IEMAS FINANCIAL SERVICES

Batterye

Willard bied nou ook Gholf kar batterye. Skakel ons gerus vir meer besonderhede.

Laat toets jou voertuig se battery by ons. Kry dan die wêreld se beste (VARTA) of Suid-Afrika se beste (Willard) battery by ons – geïnstalleer.

STIHL LAWMOWER LEGENDS

Ons bied 'n wye verskeidenheid STIHL hoë-druk spuite – uit die (selfs groter) beskikbare STIHL reeks

Vanaf die STIHL RE 80 X, tot die uitmuntende STIHL RE 272 PLUS in voorraad, NOU.

Pryse vanaf slegs R 2 395

Drie-Fase modelle ook beskikbaar

Ons dra die VOLLEDIGE reeks STIHL stofsuiers in voorraad in ons winkel – van die (battery-aangedrewe) STIHL SEA 20, tot die kommersiële STIHL SE 133.

Pryse vanaf slegs R 1 695

STIHL petrol sae nou vanaf slegs R 2 795

STIHL MS 210 (1.6 kW) nou slegs R 3 795 – in voorraad

STIHL, NATURALLY

Pryse geldig tot 15 September 2023 of solank voorraad hou – tensy anders vermeld; F&WU

1299 De Villebois Drive, Moreletapark Pretoria East
Tel: 012 997 0464/8
E-mail: legends@forextrader.co.za
www.legends-power.co.za
Battery Legends & Lawnmower Legends divisions of: LEGENDS POWER HOLDINGS (PTY) LTD

LEGENDS POWER HOLDINGS

STIHL VARTA Willard

We Strive to Meet YOUR Specialised Needs – DOMESTIC & INDUSTRIAL

STIHL

Tragedie volg die Bothas Kaap toe

Johan en Risella Botha was besig om Kaapstad toe te trek toe hulle negejarige dogtertjie, Johané, in 'n ongeluk op die N1-snelweg buite Touwsrivier in die Wes-Kaap gesterf het. Mense in die gebied het Johan, met sy eenmansaak, Noodkreet Loodgieters, leer ken as 'n jarelange adverteerder in die Bronnie. In **Die Bronberger** se Junie-uitgawe het ons berig dat Johan se lewe op 4 April tot stilstand geruk is toe 'n aneurisme in 'n aar op sy brein gebarst het. 'n Noodprosedure is op

hom uitgevoer om die bloeding op die brein te stop, en die bloeding wat daar reeds was, te dreineer. Die dokter het gesê dat hulle net betyds was om Johan se lewe te red. Hy is deur 'n ding wat min mense oorleef, beterskap het geleidelik begin intree en Johan is uit die hospitaal ontslaan om tuis aan te sterf. Hy mag vir vier maande nie gewerk het nie om van die nagevolge van bloeding op die brein te herstel. Die dokter het gesê dat daar in die eerste drie maande ná so 'n aneurisme gebarst het, steeds 'n 50% kans is dat 'n mens weens komplikasies kan doodgaan. Johan was sy gesin se broodwinner en kon geen inkomste verdien nie. Die 39-jarige Johan en 35-jarige Risella het besluit om Kaapstad toe te trek. Op 28 Junie was hulle op die pad met Johan en hulle sesjarige dogtertjie wat voor gery het in 'n Volkswagen Caddy-bussie met 'n sleepwa, waarop 'n

Die Botha-gesin in gelukkiger tye
Foto: Facebook

boot was. Risella en Johané het agter hulle in 'n Suzuki Ignis gery. Die voertuie het by 'n verpligte stop-en-ry-punt weens padwerke stilgehou en volgens kaptein FC van Wyk, polisiewoordvoerder in die Wes-Kaap, het die Suzuki agter in die sleepwa met die boot vasgery. Dit is nie duidelik wat tot die botsing aanleiding gegee het nie. Die boot se skroef het die Suzuki se voorruit deurboor en Johané

Johané Botha
Foto: Back-a-Buddy

teen die kop getref. Sy is per ambulans na 'n hospitaal op Worcester geneem, waar sy later aan haar beserings beswyk het. Risella het ook verskeie beserings opgedoen. Johan en die jongste dogter is nie beseer nie, maar het trauma-berading ontvang.

'n Back-a-buddy-fondsinsameling is gestig, wat die gesin met mediese uitgawes en begrafniskostes gehelp het. Teen die Bronnie se sakteryd het Johan gesê dat die gesin nou in Bellville, Kaapstad gevestig is. Hy het gesê dat hulle harte stukkend is, maar dat Johané in die hemel is saam met haar twee boeties, oupas, ouma en ander geliefdes.

Die ongelukstoneel
Foto: Ismail's Towing/Facebook

Só lyk Donkie se Donkerhoek-herhuis nou

"Dit is hartseer om die verwoesting van Donkie Wolmarans se geskiedkundige ou herehuis uit die 1800's te sien," sê Joan van Zyl van die Cullinan-bewarea. Sy het foto's wat op 23 Julie geneem is vir die Bronnie gestuur.

In Julie 2022 het ons berig dat die einde van 'n era vir dié Donkerhoek-herhuis aangebreek het. Ian MacDougall het aangekondig dat die familie ná vyf geslagte uit dié opstal moet trek. Die aangrensende Pienaarspoort se groeiende plakkerskampe het al hoe nader gekom en huise in dié gebied is afgebreek en weggedra.

'n Blik op die binnenshuise verwoesting deur dit wat eens 'n venster was
Bron: Joan van Zyl

Die stoep met ingevoerde houtwerk soos dit eens gelyk het

gebou. Donkie het sy gedeelte van die plaas Donkerhoek op 15 Junie 1896 gekoop en Wolmarans Rust gedoopt. Ingevoerde hout vanaf Duitsland, wat met kalk behandel is om brandbestand te wees, is in die bouwerk gebruik. Die houtsneewerk, vensters, balke, vloere, deure en kaggels is uit Europa verskeep en met ossewaens na Pretoria gebring.

In Oktober 2022 het ons berig dat die Donkerhoek-herhuis geplunderd word en dat 'n bende van 100 of meer plunderaars in Pienaarspoort en Donkerhoek hand uitgeruk het. Ons het berig dat ander mense, soos die Pohl-gesin, ook vroeg in September 2022 van Donkerhoek moes vlug, en dat hulle huis daarna in puin gelê is.

Die stoep op 23 Julie
Bron: Joan van Zyl

Die Bronberger berig al meer as 'n dekade lank hoe Pienaarspoortse huise afgebreek word en alles wat bruikbaar is weggedra word.

Só het die swierige ou herehuis se vooraansig gelyk

Huiseienaars is met die doodgreig en wagte wat die gebied gepatrolleer het, is aangeval. Vir oud-Pienaarspoorters, wat lankal uit die gebied moes vlug, is die verbasende feit nie dat die Donkerhoek-herhuis geplunderd is nie. Hulle is verstom dat dele van die buiteware enigins nog staan.

Broodblik & Koffiepit
PADSTAL
TOE OP SONDAE
083 445 1608 | Broodblik & Koffiepit | adelekoffiepit@gmail.com
OP DIE R51 SPRINGS PRETORIA PAD TUSSEN PETIT & BAPSFontein | 526* 02.336 E028* 23.477

Specializing in

sales of

SMALL HOLDINGS, FARMS & GAME FARMS

STOCK URGENTLY NEEDED!
WE HAVE QUALIFIED BUYERS

RealNet
PROPERTIES

Joop : 083 442 5037 | Bees : 082 401 2773 | Pieter : 082 321 2313

RealNet RainMaker (Pty) Ltd, trading as RealNet RainMaker AGRI - Farms & Smallholdings, a Franchisee of RealNet Holdings (Pty) Ltd. Registered with the PPRA.

Jou uitspan-, ontspan-, koop- en kuierplek op die plaas!

Du plooy Melkerij

Bring die kinders ervaar die plaas!

- Melk • Botter
- Jogurt • Kaas
- Halloumi Kaas
- Feta • Roomys
- Tuisgebak
- Gevriesde Jogurt
- Soft Serve • Konfyte
- Tuisgemaakte Pasteie
- Plaaseiers
- Vars Groente & Vrugte
- Ingelegde Produkte
- Rou Heuning
- Verpakte vleis

Hannelie 083 399 6497 / 012 736 2145
albie@nes.co.za
Ma - Sa: 6vm - 6nm | So: Gesluit
Bankkaart-geriewe beskikbaar
Kaalfontein 26, tussen Rayton en ou Bronkhorstspuit-pad

Skoon kraalmis beskikbaar

Kom besoek gerus ons haarsalon!
012 734 4743

Minke luister na dit wat perde fluister

Betsie Steyn

“Ja, ek praat met perde,” sê die fyngeboude, 21-jarige Minke Bekker van Kleinfontein. “Ek lees en luister na ‘n perd se gedagtes en tree daarvolgens op, wen so sy vertrou, maar dominansie en dissipline is ook baie belangrik. Ek het ‘n passie om met moeilike diere te werk, sag en liefdevol te hanteer, totdat ek tevrede is en ek hou aan tot die perd ook reg is. My perde ken my – ek kan net fluit, dan kom hulle,” sê sy. Minke, wat reeds van drie-jarige

ouderdom perdry, het 21 van haar eie perde en vyf ander van haar klante. Sy het reeds op 16-jarige ouderdom ‘n perdry-opleidingskool op die Kleinfontein-hoewes begin en het 15 leerlinge. Sy is boonop haar eie “veearts”, danksy allerlei dinge wat sy haarself geleer en voor bekwaam het. “Ek lees baie en kry ook goeie wenke van ander mense, wat ek dan toepas.” Sy doen self die wondhanting, dienste soos die instandhouding van die perde, hulle hoewe, skeerwerk, afronding en versorging. Sy dip en spuit hulle self. Verder behartig sy die inbreek en skoling van perde. ‘n Moeilike merrie, wat beseer was, het Minke se pad gekruis. Niemand het kans gesien om met haar te werk nie, maar Minke het die perd met baie rustigheid en kalmte benader om eers haar vertrou te wen. Daarna kon sy die wonde aan haar lyf behandel en toe die merrie genees het, kon sy haar verder skool tot waar sy vandag ‘n lieflike ryperd is. Nie net fluister Minke vir perde nie, sy maak ook seker dat perde vir kinders fluister. Alhoewel sy vir enige ouderdom, van beginners

Minke luister wat Chessa sê

Minke saam met Baron
Foto's: Verskaf

tot gevorderde ruiters, klasgee, lê sy haar spesifiek toe op terapie: Mense – veral kinders – wat outisties is of ‘n selfbeeldprobleem het en selfs gestremdes word met toewyding gehelp en die resultate is verstommend. Minke hou een maal per jaar ‘n tweedagperdekamp om mense met perde bekend te maak – al weet hulle niks nie, al is hulle oud of jonk. Daar leer hulle hoe om met perde om te gaan en mense is baie welkom om dit mee te maak, of “net om te kom kuier”. Haar perde is nie op stal nie – sy glo nie daaraan nie. Hulle bly in die veld (sy noem hulle veldperde) waar hulle gelukkig en tevrede is met die oop ruimtes. Hulle kan

onder bome skuil, maar hou van natword en staan graag in die reën of geniet dit om in damme te swem. “Hulle word bang vir reën wat op die dak val en verkies liewers die veld.” Sy beskik oor 100 rosette in ‘n kas, talle sertifikate, en trofee van optredes by rodeo’s, skoue en nasionale kampioenskappe. “Ja, ek het al baie geval, en selfs my lewe in gevaar gestel, maar ek staan op en gaan weer aan. Dis my lewe en ek geniet elke oomblik saam met my perde en mense wat meedoen,” sê ‘n stralende Minke wat haar liefde op so ‘n vroeë ouderdom reeds ten volle ervaar.

Minke sit by Lalita

Family Pet Centre is Lolla se enigste voorkeur. Sy is tevrede met niks minder nie.

DIE GROOTSTE
1-STOP
TROETELDIER-
WINKEL
IN SUID-AFRIKA

SILVER LAKES Hazeldean Square Winkel #47
KONTAK ONS: 012 750 0090

CENTURION Centurion Lifestyle Centre
KONTAK ONS: 012 941 4825

FOURWAYS Fourways Crossing Shopping Centre
KONTAK ONS: 011 033 4600

BESOEK ONS WEBTUISTE WWW.FAMILYPET.CO.ZA

Vir ons geveerde gesin se veiligheid, moet asseblief nie met voëls die winkel binnegaan nie.

TEL: 011 822 8503 / 011 964 1323
FAX: 086 630 2616
sales@gas2u.co.za
www.gas2u.co.za

GPS co-ordinates
-26.0026161 28.4140339
14 Magic Avenue Bapsfontein
(near BP Garage)

LPG GAS REFILL & cylinder sales

AIR PRODUCTS

We sell Industrial gas types

<p>Regular bleach 5L R39.00</p>	<p>Bathroom/ basin hand soap 5L R49.00</p>	<p>Thick bleach 5L R69.00</p>	<p>Dishwashing Liquid 5L R69.00 25L R325.00</p>
<p>Citro gel – 5KG R85.00</p>	<p>Pine gel – 5KG R85.00 – 25KG R399.00 Best Seller</p>	<p>Washing powder 5KG R99.00 20KG R389.00</p>	<p>Oven cleaner 5L R79.95</p>

Every day is pensioners day – less 5% (gas only)

Prices valid until end of August 2023.
T's & C's apply. All prices include VAT

Kingdom Preparatory School

JOIN OUR KPS FAMILY TODAY

Our passion for teaching Grades R – 7 is shared through our Christian-based curriculum, CAPS syllabus, and international teaching methods and techniques.

- Highly-qualified educators & support staff offering individualized education
- Music, Swimming, Drama, Ballet, Science, Robotics, Chess & Karate
- Educational Psychologists & a team of multi-disciplinary Therapists
- Additional lessons providing specialist & comprehensive support

Green's Sand

Lawn / Garden Products

Screened Lawndressing	Tee's Mix
Sifted Compost	Divot Mix
Topsoil Screened / Unscreened	Potting Soil
Landscaping soil	Cycad Mix
Bowling Green Mix	Peat Moss Bale 207l
Playpen Sand White	Kraal Manure unsifted
Dump Rock (Silica / Dove Grey)	Agricultural Lime - Dolomite
Filter Sand (Various Sizes)	
Stones (Various Colors 6.7mm, 13mm & 19mm)	

** Collected, Any quantity
** Delivery, Minimum 4 Ton

011 964 2997 | sales@greensand.co.za | Address: Corner of R25 & M6 Bapsfontein, 1510

Wie was Grietjie?

'n Klein beeldjie van 'n dapper meisie, wat oor die dekades maar bitter min erkenning ontvang het, is in die eerste week van Vrouemaand by die Voortrekkermonument se historiese Trekroetetuyn onthul. Grietjie Prinsloo was net 15 jaar oud toe Dingaan se impies die Voortrekkereselskap een uur die oggend van 17 Februarie 1838 by Bloukrans aangeval het. Grietjie het 26 assegaaiesteekwonde opgedoen, maar het die aanval oorleef. Die Bloukransmoorde of Bloedbad van Weenen was 'n slagting verwoens na die Bloukransheuwel in KwaZulu-Natal. Weenen, 'n naburige dorpie, is so genoem ter herdenking aan die treurspel waar 41

Voortrekkerkerns, 56 vroue, 185 kinders en 532 diensbodes en vee-wagters vermoor is. Catharina Margaretha Petronella (Grietjie) Prinsloo is op 14 September 1822 gebore as die dogter van Martha Louisa en Joachim Johannes Prinsloo, 'n kwytskelde Slagtersnekrebel. Haar ma en pa is albei by Bloukrans vermoor. Die Prinsloos en Van der Merwes het naby mekaar kamp opgeslaan, oos van die Grootmoordspruit, waar hulle grotendeels uitgewis is. Grietjie en haar maatjie, die 12-jarige Johanna van der Merwe, wat 23 assegaaiesteekwonde gehad het, is die volgende middag deur die Voortrekkers se soek-en-reddings-eenheid gevind.

Barry Muller van die FAK, beeldhouer Jaco van Niekerk en ontwerper Anneke Langner sit Grietjie Prinsloo se beeldjie in die historiese Trekroetetuyn
Foto: Verskaf

Grietjie het saam met 'n onbekende trekkeselskap verder noord getrek tot sy in die Cullinan-omgewing beland het. Sy is met Marthinus J Prinsloo getroud en is op 6 Februarie 1888 in die ouderdom van 65 jaar oorlede en op De Tweede Spruit begrawe. Grietjie se beeld is deur Anneke

Langner, 'n kommunikasiebeambte van die Voortrekkermonument en FAK, ontwerp en die beeldhouer is Jaco van Niekerk. "Om 'n jong heldin vir die eerste keer in die geskiedenis te kan vereer, is 'n groot voorreg," het Barry Müller, FAK-kultuurkoördineerder, gesê.

Meld dit aan

Vrywilligers by die Faerie Glen-natuurreservaat teen die Bronberg het in Julie ure spandeer om 'n houtstruktuur, wat iemand wederregtelik opgerig het, af te breek en van die materiaal ontslae te maak.

Die houtstruktuur in die reservaat Foto: Verskaf

Sulke strukture beskadig die plantegroei en skep verwarrende paadjies wat afwyk van vasgestelde staproetes. Lede van die publiek word gevra om sulke strukture in die reservaat te rapporteer.

NEWLANDS GARDEN SANDS

Previously Newlands Garden Centre

- Organic Mushroom Compost •
- Landscaping Soil • Lawn Dressing •
- Building Sand • Plaster Sand •
- River Sand • Playpen Sand •

Plot 70, Atterbury Road Ext (opposite Mooikloof)

012 480 0211 / 012 480 2094/6 • 071 488 3320 (Whatsapp)
E-mail: fred@newlandsgc.co.za

TLB Hire

hiretlb@gmail.com

- Flinker Diens • Efficient Service
- Akkuraat • Precision
- Betroubaar • Trustworthy

082 958 0381
Plot 231 Swaeltjie

Het jy gehoor? / Have you heard?

Die jaarlikse ValleiPartei en Kinderkarnaval is op Saterdag 26 Augustus van 8 vm tot laat by Valleisig-gemeente op die hoek van Tipperary en Mayolaan, Faerie Glen. Uitstallers is welkom en almal word genooi om te gaan eet, koop, kuier en speel. Vir meer besonderhede en die dagprogram, bel vir Riaan: 082-459-4293 of die kantoor: 012-991-1542.

Die jaarlikse Simmentaler beersrasskou en veiling word van 23 tot 25 Augustus by die Willem Prinsloo Landboumuseum op die plaas Kaalfontein aangebied. 'n Totaal van 60 stoetvee word die dag te koop aangebied. Bel Hans Frank by 082-899-6677 vir meer inligting.

Afrikaans in Styl keer terug saam met die seisoen van groei en word vanaf 7 nm op 9 September by die Sun Bet-arena, Time Square, Aramistlaan 209, Waterkloof Glen gehou. Spoegwolf, Elvis Blue, Corlea en Nataniël deel die verhoog met 15 briljante musikante onder leiding van musiekregisseur en Steinway-pianis, Charl du Plessis. Kaartjies kos van R350 tot R750 en is by seatme.co.za beskikbaar. Vir meer inligting, stuur 'n e-pos: info@afrikaansinstyl.co.za.

'Dinner for One' / 'Soppe vir Een' met Elma Potgieter en Justin Strydom word op 31 Augustus en 1 September om 7 nm by Atterbury-teater opgevoer. Dié roomtert-komedeie speel af in 'n eeue-oue Britse herehuis, waar die laaste oorblywende lid van die familie, Miss Sophie, haar 90ste verjaardag vier. Die skets vind in die eetkamer plaas, met Miss Sophie aan die koppen van die tafel en daar is vir haar 'gaste' – almal oorlede – plekke gedek. Die dienskneg, James, moet vir die gaste 'n viergang-maaltyd bedien en daar is vir elke gang 'n drankie, wat James namens elke gas moet drink. Die spanning loop al hoe hoër elke keer as James nóg 'n rondte om die tafel oorleef sonder om oor die "kop" van die tiervelm te val. Kaartjies kos van R180 tot R220. Die teater is in Davenportstraat 4, Lynnwood Manor. Stuur 'n e-pos: info@atterburytheatre.co.za of info@seatme.co.za of skakel 071-686-7733.

Die bekende Genealogie- en Erfenisfees kry 'n nuwe baadjie met die FAK wat hande vat met die Voortrekkermonument en Erfenisstigting om genealogie en erfenisaktiwiteite by een groot feesterrein te kombineer. Die fees word op 25 September van 8 vm tot 3 nm in die Voortrekkersaal (rolstoelvriendelik), oostekant van die monument gehou. Uitstallers sluit in: FAK; Erfenisstigting; Genealogiese Genootskap van SA, Hugenote Vereniging van SA; Aristata (voorheen Protea) Boekwinkel; en uitstallings oor Volkskuns en die publikasie 'Kerkboek' asook die Bartmann-, Botha-, Claassen-, De Lange-, De Vaal-, Dreyer-, Du Plooy-, Human-, Jamison-,

Swart-, Vorster-familie, Fourie-, Lamprecht- en Malan-familiebond. Spesiale toegangsprys vir pensioentekkers (hou FAK sosiale media dop vir vooraf koop van kaartjies). Koskraampies en ander erfenisaktiwiteite kleur die dag in. Navrae: isabel@kultuurtuiste.org.za of www.genealogielessenaar.com.

Die eerste Agrivon Landbou Ekspo is van 28 tot 30 September by die Willem Prinsloo Landboumuseum. Met die fokus op opleiding en die nuutste landboutegnologie en innovasie kan besoekers uitsien na: Gratis lesings elke dag wat verskeie onderwerpe dek; 'n diere jeugskou vir die jongspan; diererasuitstallings; 'n bul- en ramveiling; biertent en spitbraai; 'n vlooiemark; musiek deur plaaslike kunstenaars; en vermaak vir die hele gesin. Besoek www.agrивon.co.za of bel Andre by: 061-628-3956.

Kaartjies vir die Cullinan Gospelfees is vanaf 1 Augustus reeds teen R200 beskikbaar by alle Pick n Pay winkels en by www.webtickets.co.za. Die fees begin om 12:30 op 14 Oktober by die Cullinan Biblioteekpark se saal en word gereël deur die 50 Plus groep wat pensioentekkers van gemeentes in Cullinan en Rayton insluit. Kunstenaars wat gaan optree is: Joe Niemand; Pierre van der Westhuizen; Ronnell Erasmus; Charlie Dicks; Marius Landman; Willie Botha; Tania Strauss; en Marlene Bezuidenhout. Koskraampies strek van pannekoek, vetkoek, kerrie en rys tot worsbroodjies en biltong. Bel Johan Meyer: 062-987-8017 of André Labuschagne: 082-458-8032.

Die Aitsa Afrikaanse Musiektoekennings word vanaf 7 nm op 19 September by die Choose Life Ouditorium, Rubensteinrylaan 589, Moreletapark gehou. Dié toekennings word ter erkenning van kunstenaars, produksies en lirieke van hoogstaande gehalte aangebied en gaan gepaard met 'n wêreldklasvertoning waarby die beste Afrikaanse kunstenaars betrek word. Die vernaamste doel van die Aitsas is om deurlopende uitstaande werk op musikale vlak in ons pragtige taal te beloon en te vereer. Kaartjies kos R250 en is by itickets.co.za beskikbaar.

A Wedding Showcase is held from 14 to 18 September at Woodlands Boulevard on the corner of Garstfontein Road and De Villaboys Maruil Drive. Soon-to-be-married couples can look forward to interactive exhibits and insightful content. Contact the organisers at 076-339-4470 or kevin@wmm-za.co.za.

Die 'Cullinan German Bierfest' word op 26 en 27 Augustus by die Cullinan Biblioteekpark, Ka-meeldoringstraat 173 gehou. Kaartjies kos R130 vir volwassenes en R100 vir pensioentekkers. 'Oompah International' en 'The Eisbeins' gaan optree. Behalwe bier is daar gerookte Eisbein en koskraampies. Kaartjies kan aanlyn bespreek word by <https://qkt.io/Cullinanbierfest>. Bel vir Danie Booysen: 082-926-4326.

A-Z CHEMICALS SOAPSHOP
 Industriële & huishoudelike gebruik (1-25 liter) asook hervul van eie houers
 Matwas-masjiene te huur
 EKOvriendelike produkte vir insekprobleme
 Kerkstraat 32, Bronkhorstspuit 013 932 1034

GAUTENG NOORD SIMMENTALER SKOUVEILING
11:00, VRYDAG 25 AUGUSTUS 2023
 Aanbod: 17 Bulle | 23 Vroulike Diere | 20 Kommersiële Verse

WILLEM PRINSLOO MUSEUM, RAYTON
 GPS: 25°46'43.6"S 28°32'57.8"E

WILLEM PRINSLOO MUSEUM, RAYTON
 NV 2010

DE BESTEBOD
 +27 17 619 1106 nsaerm@vleissentraal.co.za www.vleissentraal.co.za
 Lelers in bemarking van: Lewendehawe | Stoetvee | Wild | Stagvee | Losgoed | Algehele Uitverkopings | Eiendomme
 Paul Botha (Afslaer) 082 807 5511 | Gys Taute (Bemarker) 083 253 6906

JP Conradie Boerdery BK
 Die Oorspronklike Conradies

ORGANIESE-PRODUKTE

Kompos – ideaal vir alle beddings – R345.00/m³
Garden Grow – ideaal vir grasbolaag – R379.50/m³
Landskapmengsel – ideaal vir blombeddings en groentetuine – R322.00/m³

BTW Ingesluit - Selfhaal Pryse

Vir enige navrae of kwotasies, stuur gerus 'n e-pos na jconradieboerdery@gmail.com of admin.man@mweb.co.za
www.facebook.com/JPConradieBoerderyBK/
 Dui asseblief die hoeveelheid wat u benodig aan sowel as die area vir aflewering.

www.jpconradieboerdery.co.za
 GPS koördinate: -25.920504 & 28.600459

Besigheidsure:
 Maandag tot Vrydag: 07h00-12h00 & 13h00-16h00
 Saterdag: 07h00-11h00

'Ontroue' predikante beland in kampe vir ongewenste

Alooit gewonder wat predikante se lot in die Anglo-Boereoorlog van 1899 tot 1902 was? Sommiges, soos Totius, het as veldpredikers by kommando's aangesluit. Ander het in plaaslike "kampe vir ongewenste" of in oorsese interneringskampe beland. En dan was daar ook die joier-predikante wat witvoetjie by die Britte gesoek het.

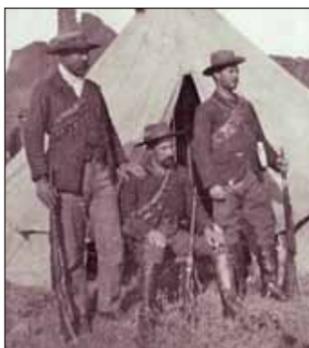
Afrikaanse dominees, of hulle nou op kommando was of in kampe opgesluit was, het uit Hollandse Bybels gepreek. Die Afrikaanse Bybel is in Augustus nou maar eers 90 jaar oud en die Anglo-Boereoorlog Museum se mense het diep in hulle argief gaan krap om inligting en foto's van kerkdienste in die oorlog te kry. Dié kosbare skat is met die Bronnie gedeel.

Met die aanloop tot die oorlog het gereelde gebede in kerke opgegaan vir vrede en daar is selfs gepleit vir 'n spesiale biddag om vrede. Die moderatuur van die OVS het die oorlog as 'n broederoorlog van "Protestanten teen Protestanten" gesien en het 'n beroep op kerke in Brittanje gedoen om die oorlog te keer.

Tog is oorlog op 11 Oktober 1899 teen die twee onafhanklike Boere-republieke – die Republiek van de Oranje-Vrijstaat (OVS) en die Zuid-Afrikaansche Republiek (ZAR) –

Gevierde digter, predikant en hoogleraar, prof Jacob Daniël du Toit (Totius), regs, op kommando

Ds Joshua Naude, regs, vader van ds Beyers Naude, op kommando saam met generaal Christiaan Beyers, links

verklaar en volgens 'De Fakkel' (die amptelike kerkblad van die OVS NG Kerk) van 19 Oktober 1899 was "De zaak der Republieken eene rechtvaardige. In zelfverdediging zijn de wapen opgenomen."

Veldpredikers

Skielik was die meeste gemeentelede op kommando en aanvanklik het baie predikante besoeke te velde aan dié burgers gebring en dienste gelei. Ná die slag van Paardeberg en generaal Cronjé se oorgawe is 'n keerpunt in die oorlog ingelei. Bloemfontein en daarna

'n Kerkdiens op 24 Januarie 1901 by Diyatalawa, Ceylon met ds Paul Roux en ds Petrus Postma (met die Bybel) in rooi omkring

ook Pretoria is deur die Britte beset en die kerk het 'n donker tyd beleef.

Sommige predikante het as veldpredikers by kommando's aangesluit terwyl ander verkies het om by hulle gemeentes, wat toe net uit vroue, kinders en bejaardes be-

Sondagskoolonderwysers in die Diyatalawakamp op Ceylon

staan het, te bly. Dit was nie maklik nie, omdat kerkeiendom op groot-skaal deur Britse soldate beskuldig en vernietig is.

Dié skade het gewissel van die vernietiging van kerkregisters en die diefstal van Nagmaalserviese tot die totale vernietiging van kerke en pastorieë. Die Britte het kerkgeboue as stalle, hospitale en barakke gebruik. Selfs van die NG Kerke in die Kaapkolonie is deur die Britte vir dié doel aangewend. Kerktorings was 'n goeie uitkykpos om die onmiddellike omgewing te bespied en baie kerkgeboue in die twee republieke is kort ná die be-

setting van 'n dorp deur die Britte gekommandeer en in fortifikasies omskep.

Ongewenste

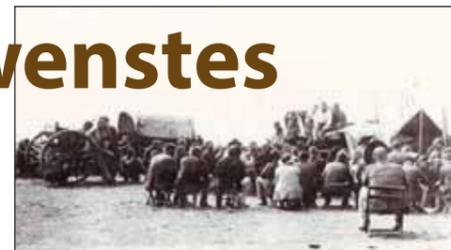
Daar was ook predikante wat gevangene geneem is, omdat hulle as "ontrou" gesien is en hulle het in "kampe vir ongewenste" beland. Volgens die museum was daar etlike predikante in die Kaapkolonie wat hulle sterk oor die Britse militêre optrede teenoor veral die burgerlike bevolking in die twee Boere-republieke, uitgespreek het. Dit was veral die konsentrasiekampstelsel wat groot ontevredenheid onder Afrikaners in die Kaapkolonie ontlok het. Die kritiek het onder meer gekom van predikante soos ds Johan George Steytler van die Kweekskool op Stellenbosch, wat deur die Britse owerheid as 'n nes van opstokers gesien is. Die Britse militêre bevel het probeer om dié predikante te identifiseer.

Die hoofbestuur van die Streversvereniging van die Deadwood- en Broadbottomkampe op St Helena

Die Streversdrukkery en redaksie op Ceylon

'n Erediens met die beleg van Mafeking

'n Kerkdiens op Ceylon

Hulle is na plekke waar hulle sentimente die minste impak kon hê, verban. Dié ongewenste, veral uit die distrikte Cradock, Middelburg, Graaff-Reinet, Somerset-Oos, Bed-

ford en Aberdeen is in baie gevalle sonder verhoor vir die duur van die

Na bladsy 18

Pharmacy
at **SPAR**

Wapadrand

momentum multiply

Discovery Vitality

Monday – Friday
8am – 3pm

Saturday
9am – 2pm

Sunday
Closed

CLINIC YOUR HEALTH IS OUR PRIORITY

FREE QUOTES ON PRESCRIPTIONS FREE DELIVERIES 25KM RADIUS

SERVICES

- ◆ Primary Care Drug Therapy **NEW**
- ◆ Vaccinations & Immunisations
- ◆ Screening Tests
- ◆ Family Planning
- ◆ Wound Care

WHAT IS A PCDT CONSULTATION

Primary Care Drug therapy is one of the services that a pharmacist may provide upon completion of a supplementary training course and obtaining a section 22A (15) permit in terms of the medicine and related substance act.

Consultation with patients, in an approved primary health care setting, which includes:

- Comprehensive patient history taking.
- Physical examination (excluding internal and external genitourinary examination.)
- Assessment of diagnosed and undiagnosed conditions.
- Decision on safe and appropriate therapy.
- Prescribing of medicines for the conditions identified for the purposes of PCDT as per PHC, STG and EML List published by the National Department of health from time to time.
- Monitoring of the outcome of therapy.
- Referral to another health care provider where necessary.

☎ 087 702 6668 📞 061 533 1791 ✉ WAPADRANPHY@GMAIL.COM

📍 878 WAPADRAND ROAD, WAPADRAND, PRETORIA

Ds Albertyn met katkisanse op Bermuda

Bronberger word **21** in September!

Word deel van die gebied se gewildste gemeenskapsblad se baie spesiale gedenkuitgawe in September.

Die sperdatum om plek vir jou spog-advertensie in dié versamelstuk-Bronnie te bespreek is 12 September.

Bespreek jou plek!

Skakel 012 734 0522 • Angie: 083 959 1016
Tania: 072 089 0227 • Hannes: 072 992 5440

'Ontroue' predikante ...

Vanaf bladsy 17

oorlog by Port Alfred of Matjiesfontein geïnterneer.

Verban

Ander predikante uit die twee republieke is as krygsgevangenes oorsee verban. In gevolge die Haagse Konvensie is voorsiening gemaak dat krygsgevangenes hulle godsdiens vrylik kon beoefen binne die beperkings van die regu-

lasies in die kampe. Volgens die museum se navorsing het die NG Sinode van die Kaapkolonie toestemming van die militêre owerheid verkry om predikante na die onderskeie krygsgevangenekampe oorsee te stuur. Daar was byvoorbeeld ses predikante vir die 5 126 krygsgevangenes op Ceylon. Behalwe kerkdienste is Pinkster-

'n Kerkdienst vir krygsgevangenes op Bermuda

'n Kommando te velde hou 'n erediens

bidure, kooruitvoerings, kategetiese klasse en Sondagskool in die kampe aangebied. In die krygsgevangenekampe op Ceylon, Indië, Bermuda en St Helena was daar 1 389 seuns tussen die ouderdomme van ses en 15 jaar. Baie van die ouer krygsgevangenes het katkisasie-klasse vir die seuns aangebied. Streversverenigings, wat ten doel gehad het om geestelike groei onder die krygsgevangenes te bevorder, het in kampe ontstaan.

Joiners

Die museum se navorsing wys dat daar ook enkele predikante was wat nie ongenoeë was om die

Britse oorlogspoging aktief te steun nie. Hulle kon aanbevelings aan die Britse militêre owerheid maak oor die aanstelling van predikante in konsentrasiekampe, krygsgevangenekampe en in gemeentes. Slegs leraars wat as "nie-opruierend teenoor die Britse oorlogspoging" beskou is, is toegelaat om hulle werk voort te sit. Baie van die "goedgekeurde" predikante het gehelp met die begrafnisse van 26 000 vroue en kinders in konsentrasiekampe. Die museum sê dat Bittereinder, Joiner en Hensopper ná die oorlog weer dieselfde kerkbanke moes

'n Kerkkoor op Ceylon

Bybelvertalers in 1933, voor van links na regs: Totius; ds JD Kestell en dr BB Keet. Agter: Dr EE van Rooyen; en dr HCM Fourie

begin om Christelik-Nasionale Onderwysbeweging-skole (CNO-skole) te stig. Dit was veral ds Postma van die Gereformeerde Kerk, ds Goddefroy van die Hervormde Kerk en ds HS Bosman van die Nederduitse Gereformeerde Kerk wat die leiding hierin geneem het. 'n Kinderbybel in Afrikaans, wat

deel en saam op kerkrade in gemeentes moes dien. Die kerk het uit sy pad gegaan om, nadat sensuur op verraaiers toegepas is, versoening te help bevorder. Die versoening was nie altyd geslaag nie, soos wat later geblyk het uit die skeuring in die Winburg-gemeente waar die 'Joiner Kerk' en die 'Bittereinder Kerk' (Rietfontein) ontstaan het.

Taal

Die plaaslike taal is deur die nuwe Britse owerheid geminag en daarom het die kerkgenootskappe

Groot stap

Die Vollies Groot Stap was op Saterdag 22 Julie vanaf Rayton Christian Church tot by die Volle Evangelie Kerk op Cullinan waar 'n mark gehou is en spanbou speletjies gespeel is. Dié 8 km staptog se doel was om sake-ondernemings, kerke en die gemeenskap te verenig.

Die Vollies Groot Stap het so afgeskop Foto: Verskaf

Ongeveer 220 mense het deelgeneem en hulle kon stap, draf of selfs fietsry. By die eindpunt is pastore opgeveil en die mense met die hoogste bod kon 'n skinkbord room in die pastoor se gesig gooi. Die staptog en die pret daarna is deur FM Gospel-radio uitgesaai.

'n Kerkdienst in die krygsgevangenekamp by Groenpunt, Kaapstad Foto's: Anglo Boereoorlog Museum

deur WJ Conradie saamgestel is, het in 1912 die lig gesien. Die eerste proefuitgawe van die Psalms en die Evangelies is in 1920 gepubliseer. In 1923 is daar daadwerklik begin met die vertaling van die Bybel na Afrikaans deur ds JD du Toit (Totius), ds JD Kestell, dr EE van Rooyen, dr BB Keet en dr HCM Fourie. Dié werk is in 1933 voltooi en die eerste besending van 10 000 Bybels in Afrikaans het op

29 Mei 1933 met die Carnavon Castle in Suid-Afrika aangekom. Die Afrikaanse Bybel is te midde van 'n kwellende droogte amptelik op 27 Augustus 1933 in die Bloemfonteinse Markgebou bekendgestel. Bykans 5 000 mense en ook ds Kestell en ds Du Toit (Totius) was teenwoordig. Die aanvraag na die Afrikaanse Bybel het daartoe gelei dat daar dieselfde jaar 'n verdere 140 000 Bybels versprei is.

The Country Pie
Steak & Kidney
Original beef

Jan 083 273 8512
Shop 3a, Pretoria Road
Silverton Village, Silverton

eco-INSULATION™

Cellulose Fibre Ceiling Insulation

REDUCE ENERGY CONSUMPTION NOW!

More about Eco-Insulation

- Eco-Insulation carries a lifetime guarantee and can never deteriorate or become ineffective.
- Eco-Insulation is S.A.B.S approved, exceeds thermal performance of other generic brands in its class.
- Eco-Insulation has achieved the best "R" values and thermal conductivity ratings i.e. most effective ceiling insulation on the SA market.
- Eco-Insulation is a blown in product, this method achieves 100% coverage of the ceiling area leaving no blind or hot spots
- Eco-Insulation contains no glass fiber, asbestos or plastic
- Eco-Insulation is unattractive to insects and rodents
- Eco-Insulation is 100% fire resistant does not burn and does not promote the spread of flame
- Eco-Insulation is non-allergenic
- Eco-Insulation is 100% environment friendly

Jaki 082 922 4321
jaki@eco-insulation.co.za

GEOROC

LEADERS IN DRILLING & MINERAL EXPLORATION

CELEBRATING 40 YEARS IN BUSINESS

SERVICE FEATURES

Borehole Drilling	Monitoring Boreholes	Ventilation Shafts
Blasthole Drilling	Natural Gas Extraction	Sampling of Mine - Dumps
Borehole Rehabilitation	Odex Symmetric Drilling	Refuge Bays
Large Diameter Drilling	Reverse Circulation Drilling	

CONTACT DETAILS

013 932 1740	No.04 Mulder Road	Info@georoc.co.za
079 526 7196	Erasmus	jaco@georoc.co.za
082 453 2237	Bronkhorstspuit 1020	corne@georoc.co.za

Dr Sonja Mann • Oudioloë • Audiologists

BA(Log) - M(Log) Spraakterapie/Oudiologie • AuD (Kliniese Oudiologie) | BA(Log) - M(Log) Speech therapy/audiology • AuD (Clinical Audiology)
Pr. Nr. 8210136 STA.00523

We hear you...

**Onthou ... September is spesiale aanbod maand.
Dit is gehoorsorgmaand**

**Remember ... September is the month for special offers.
It is Hearing Awareness month**

Gedurende September gee die vervaardiger vir ons 'n afslag wat ons weer aan u kan deurgee. Die MyPal en die TVLink kos gewoonlik R6,190.00 elk. Met die afslag wat ons aan u kan deurgee kan u dit in September aankoop teen R4,095.00. U kan dit eers op die proef stel.

During September the manufacturer gives a discount that we can pass on to you. The MyPal and TVLink usually cost R6,190.00 each. With the discount we can pass on to you, you can purchase it during September at R4,095.00. You are allowed to test it first.

DR SONJA MANN OUDIOLOË

012 993 3981 | drsonjamannaudiologist
www.smhearing.co.za | admin@smhearing.co.za
Douglas Scholtzstr 545, Contstantia Park, Pretoria

Gehoorarapparate is soms nie genoeg nie – as u net in een oor gehoor het, baie groot gehoorverliese het of voel dat u in sekere situasies bv kerk, Bybel-studie, TV kyk, of sukkel om in geraas te hoor en net daardie bietjie beter sal wil hoor: Die MyPal is u hulpmiddel.

Hearing aids are sometimes not enough – if you only hear in one ear, have very large hearing losses, or feel that you, in certain situations, like church, Bible studies, watching TV, etc, and you want to hear that little bit better: The MyPal will be your tool.

'n Ongelooflike hulpmiddel vir televisie is die TV-Link. Baie pasiënte wat al opgehou kyk het agv hulle gehoor, kan weer na hulle gunsteling programme kyk.

Hierdie toebehore bied aan u direkte spraak invoer indien u dit saam met u gehoorapparaat gebruik.

An incredible tool for television is the TVLink. Many patients who have stopped watching because of their hearing, can watch their favourite programs again.

These accessories provide you with direct speech input if you use them with your hearing aid.

Konfynt, asyn, mampoer en doepas kom uit dié boom

Die stamvrug in sy natuurlike rotsagtige habitat

Blare en vrugte wat nog nie ryp is nie
Foto's: Wikipedia

Besoekers aan die Bronberggebied is dikwels verstom oor die feit dat die stamvrug, wat grootliks as 'n bosveldboom beskou word, hier groei. Dié boom is vernoem na sy vrugte wat dig saamgepak teen die stam sit, en waarvan stroop, konfynt, tertjellie, asyn, wyn en mampoer gemaak kan word. Die vrugte is ryk in kalium en vitamien C, 40 mg in elke 100 gram, en is in allerhande tradisionele doepas gebruik. Daar word gesê dat 'n aftreksel van verpoeierde wortels en vrugte epilepsie kan genees. Verpoeierde wortels word ook gebruik teen rumatiek. Jy moet glo klein snytjies in die vel maak en die poeier daarin vryf. 'n Afkooksel word gebruik om maagpyn te behandel. Die elliptiese vrugte kan tot 2,5 cm lank word en is oranje tot dieprooi as hulle in Desember ryp word. Die vrugte is heerlik soet wanneer ryp en kan net so geëet word. Die binnekant van die vrug is ligpers en die vlees sit aan die pit vas. Hoe nader aan die pit 'n mens eet, hoe suurder proe die vrug. Die meeste mense beveel aan dat die vlees van die pit af gesuig en nie gekou word nie. 'n Mens maak stamvrugkonfynt presies soos appelkooskonfynt. Halveer die vrugte en verwyder die pit. Vir elke 500 gram vrugte voeg 'n mens 500 gram suiker by. Kook dit fyn soos vir appelkooskonfynt en voeg 'n bietjie suurlemoensap of gemmer by.

Ryp vrugte

As jy stamvrugasyn wil maak, moet die vrugte tussen Desember en Februarie gepluk word. Kneus dit goed, plaas in 'n houtvaatjie en bind 'n doek bo-oor. Laat die vaatjie dan staan om te gis. As dit begin gis, kan die sap deurgesyg word en in flesses gegooi word om verder ryp te word.

Boom

Op klipperige koppies word die stamvrug, *Englerophytum magalismontanum*, nie baie hoog nie, net so 3–5 m. Tog kan die boom tot 10 m hoog word in woude. Dié immergroen boom se bas is redelik glad, maar word bedek met klein, bruin tot swartkleurige knoppies, waarop die blomme en vrugte gedra word. Die klein roomkleurige blommetjies is dig saamgebondel, hoofsaaklik aan ouer blaarloze dele van die hoofstam en takke en het 'n sterk reuk. Die boom se donkergroen kroon is gewoonlik baie dig en die jonger takkies is roesbruin. Die glansende, donkergroen blare is relatief groot en word soms met 'n waslaag bedek wat maklik afgevyf kan word. Jong blare is met rooibrui hare bedek. Die parallelle sy-are is onopvallend en aan die onderkant van die ouer blare is daar hare wat rooibrui tot liggeel en soms silwerig is. Die stamvrug is 'n geharde boom wat ryp- en droogte-bestand is. Tog word dié boom maar selde kommersieel gekweek. Dit kan van saad of stiggies gekweek word. Die beste tyd om die

saad te plant is in Januarie, terwyl die sade nog vars is. Die ontkiemings-tydperk is omtrent 37 dae en die plante is twee maande later groot genoeg om oor te plant.

VALLEIPARTEI EN KINDERKARNAVAL

Saterdag 26 Aug 2023

8H00 - LAAT

Vir meer besonderhede en die dagprogram, kontak Riaan - 082 459 4293 of die Kantoor - 012 991 1542
Sien jou daar!

Buite uitstallers welkom

ADRES: H/V TIPPERARY EN MAYO LN, FAERIE GLEN
KOM EET - KOM KOOP - KOM KUIER
EN KOM SPEEL

Valleisig

Proudly supplied by

Build it

Lynnwood

9,14,19,48 kgs

WE REFILL ON SITE
1KG TO 9KGS

Office: 012 809 8923
E-Mail: sales3@lynnwoodbuildit.co.za

Shop B East Ridge Building & Design
Cnr Lynnwood & Boschkop Road, Pretoria

Deur die lens van ons lesers

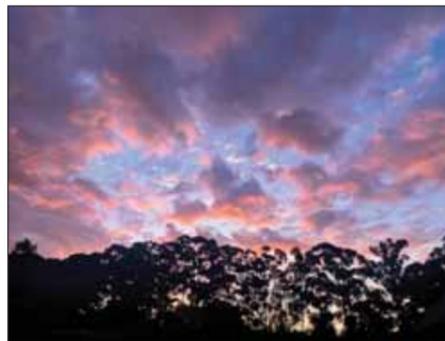
In 'Leserslens' plaas ons foto's wat die aard en gevoel van die Bronnie se verspreidingsgebied uitbeeld, soos gesien deur die lens van ons lesers. Jy is welkom om jou foto's te stuur aan info@bronberger.co.za of om dit op ons Facebook-blad te plaas. Beskikbare ruimte bepaal hoeveel foto's ons in 'n uitgawe kan gebruik. Ons bêre alle foto's en poog om soveel moontlik in opvolgende Bronnies te publiseer.

'n Witpensuikerbekkie sit afgeëts teen die winter se helderblou lig
Foto: Emma Koekemoer

Sonsondergang by die Cullinan-myn
Foto: Laurika van der Linde

Kristen de Klerk het dié sonsondergang by haar huis op Tierpoort bewonder

Carmen Bredenkamp het met haar kamera gereed gesit toe dié bytjie die aalwynblom ontdek

'n Veertjie wat op Tierpoort gevind is staan regop voor die sakkende son
Foto: Donatella Casillo

'n Laat-Julie sonop met mistigheid op die kim
Foto: Marinda Smal

'n Sondagoggend-sonopkoms op Welbekend
Foto: Ronell van der Merwe

"Vroegaand op 24 Julie was dit ek, die fluweelblaar boswilg en die amper-halwe maan. Rustig op 'n klip agter die huis. Voorreg," sê Esmé Meyer

Willem Otto het gesien hoe die son deur rookwolke op Donkerhoek sak

Die laaste strale van die son weerkraats op 'n reïnspoor wat verlate in die naderkomende nag lê
Foto: Emma Koekemoer

"Hoog in die takke" kan van dié skaars-wakker duif gesê word
Foto: Albert Bester

Simmentalers in die mis op 'n Klipkop-kleinhoewe
Foto: Hans Frank

Dit was letterlik yskoud, sê Laurika van der Linde oor dié foto wat sy op 2 Augustus geneem het

www.pjprojects.co.za

Reinforced Steel (rebar)
NO DELAMINATION due to horizontal shear connection formed by lattice girder

NEW ADDITION:
ELECTRICAL SLAB BOX

CONCRETE HOLLOW BLOCKS

072 049 9560
012 736 9056

MANUFACTURING LEADERS IN PRE-CAST RIB & BLOCK SLABS
21 YEARS EXPERIENCE
BEAM STEEL & ADDITIONAL REINFORCING SUPPLIED
FREE QUOTES
QUALITY & EXPERIENCE BACKED BY GUARANTEES
NO HIDDEN COSTS
NO CRANES REQUIRED
EXCELLENT AFTER SALES SERVICE
WALK-IN'S WELCOME

POLY BLOCKS

SPAR SaveMor Bakery

- Country Value Cheddar Bun **12.99**
- SPAR Bakery Hamburger Rolls **16.99**
- SPAR Bakery Sandwiches **16.99**

SPAR SaveMor Liquor

- HARRIE WHISKY **R156.99**
- THREE WHISKY **R159.99**
- Heineken Silver **R299.99 per case 330ml MRB**

SPAR SaveMor Butchery

- Chicken Flatties **R54.99 p/kg**
- Beef Rashers **R79.99 p/kg**

Level+ Updeal

- Stand a chance to WIN 1 of 30 Portable Power Stations
- Level+ Deal: 185.00 per Combo

SPAR SaveMor

- Stork Country Spread - 500g **R25.99**
- Selati Golden Brown Sugar - 5kg **R99.99**
- Spekko Rice - 2kg **R31.99**
- Spar Full Cream Long Life Milk - 6 x 1 litre **R89.99**
- 450g Bokomo Weetbix **R29.99**
- Spar large eggs - 18 **R42.99**
- Savemor Mixed Vegetables - 1kg **R23.99**
- 1 Kg Kellogg's Cornflakes **R60.00**
- Spar Toilet Rolls, 2 ply - 9 pack **R60.00**

Valid until 17/9/2023 while stocks last.

Eastridge Building & Design Centre, Graham Road, Zwavelpoort
• 012 817 2119 •
Trading Hours: Mon-Sat 7h00-19h00 | Sun & public holidays 7h30-15h30

Alison se outydse oblietjies laat die mond steeds water

In 'Mymerkos' hoor ons graag van lesers oor resepte wat hulle wakker maak. Lesers is welkom om vir ons 'n ou familie-resep te stuur saam met 'n foto van die ma of ouma wat die resep 'n familiedis gemaak het of 'n foto van hoe so 'n dis lyk.

Toeka se kookboeke was vol resepte vir iets wat hulle 'obletje', 'oblietjie', 'oblitje', 'oubleetjie', 'oublitje', 'oublie' of 'oublitje' genoem het. Dit was ook een van die gewilde resepte wat in AG Hewitt se 1889 kookboek oor kos aan die Kaap, 'Cape Cookery', verskyn het. 'Oblietjie' kom van die Hollandse woord 'oblie', afgelei van die Franse 'oublie', wat van die Latynse woord 'oblata' af kom. Dit verwys na 'n

klein papierdun wafeltjie, wat in 'n langsteel toeklap-pannetjie oor die kole gebak is. Alison Gray Hewitt se kookboek is vol foto's van kombuistoebehore uit vergange dae, soos die oblietjiespan. Daar was ook resepte wat vandag die wenkbroue – of mond-hoek – sal laat lig, soos seewier blanc-mange, gestoofde klipkous, ystervarkbredie en ystervarkvel. Ander resepte is 'zoute ribbetjie' (soutribbetjie), 'sassaties' (sosaties),

'bobotee' (bobotie), hoenderpastei, ingelegde kop-en-pootjies, potgebraaide vleis, sambal, blatjang, perskepiekels en Van der Hum-likeur. Visgeregte strek van snoekpelelaar, smoorsnoek, gesmoorde kreef, kreef-slaai en ingelegte vis. Alison is as 'n "klein kwaai tannietjie wat haarself voor die vuurherd afsloof" beskryf. Sy is op 12 Desember 1833 in Kaapstad ge-

bore as die dogter van Henry Hewitt en Allison Harrison Gray. Sy is op 27 Januarie 1833 in Kaapstad gedoop en is glo – ten spyte van haar vernuf as bobaaskok – nooit getroud nie. Alison is op 26 April 1919 in die ouderdom van 85 jaar in Kaapstad aan longontsteking oorlede en op haar sterfkennis staan daar dat sy geen beroep gehad het nie. Sy het haar besittings aan haar nefie, Norman Gray Ellis, en niggie, Maude Emily Fanner, nagelaat.

Hoe om terte te bak in 'n tipiese 'swart-stoof kombuis' uit David Philip se nuwe weergawe
Bron: antiquarianauctions.com

'n Antieke oblietjiespan
Bron: Dorpsuis Oudshoorn

'n Mens kan seker wees dat sy gereeld vir dié twee oblietjies gebak het. Volgens Alison se kookboek meng 'n mens die bestanddele in

17 Januarie 1721: "1 obelie ijzer". Sy sê die moontlike rede hoekom oblietjies nie vroeër in boedel-inventarisse voorkom nie, is omdat mense, wat nie oblietjies gebak het nie, hulle soos plaatkoekies op 'n plat yster gebak het. Oblietjies wat in 'n oblietjiespan gebak is, wys die blaar- of blomontwerp wat in die gietyster gegraveer is. Hester sê dat oblietjies nie heeltemal saam met die oblietjiespan in die moderne wêreld met stowe verdwyn het nie. Vandag word dit soos beskuitjies in die oond gebak en daarna, terwyl dit nog warm en sag is, om die geoliede steel van 'n

houtlepel gerol om 'n trompetjie of silinder-tjie te vorm. Die trompetjies word soms net voor bediening met styfgeklote room gevul. Die ou mense het oblietjies glo glad nie met room gevul nie, maar het hulle meestal opgerol gebêre sodat dit baie lank kon hou. 'De verstandige kock' (1668) se 'oblietjiespan' was: 1 lb meel, ½ ons kaneel, ¼ ons gemmer, ½ bierglasie Rynse wyn, 2 eiers, 1 kommetjie

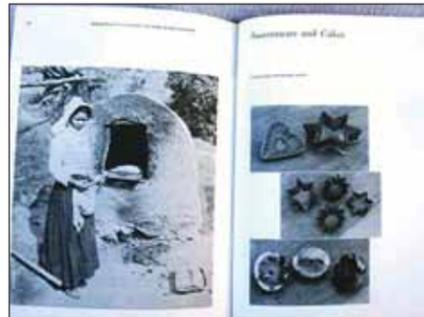
Die patroontjie wat met die langsteel toeklap-pannetjie op die oblietjie afgedruk word
Bron: kookkuns.com

ongesoute botter, rooswater, 'n klein bietjie suiker en lou water om 'n dikkerige pannekoekbeslag te maak. Die Kaapse baksters het die Rynse wyn en suiker met soetwyn vervang. Hester sê dat die resep vir oblietjies in 'n stadium blykbaar deurmaak geraak het met dié vir die deeg van gemmerkoekies, wat stroop of heuning bevat en in balletjies gerol word voordat dit in die oond gebak word. So het die resep oorleef.

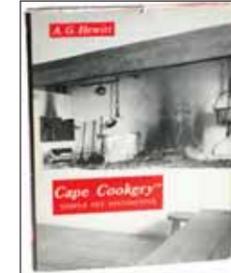
Teen die helfte van die 20ste eeu het baie Afrikaners oblietjies nie meer as eie kultuurkos beskou nie en het dit 'brandy snaps' genoem. Hester sê dit is nie duidelik hoekom die Engelse dié naam aan die koekies gegee het nie, want volgens Hamworth's Household Encyclopedia is brandewyn in die meeste resepte weggelaat omdat dit nie juis 'n verskil aan die smaak gemaak het nie en is net gemmer

'n Okkerneut-grootte bolletjie deeg word op die pannetjie geplaas. Gaar oblietjies word met 'n houtlepel opgerol
Bron: Spys en drank. R. Coetzee. Bl 40&41/ Marcus Fourie/Lekker Resepte vir die jonger geslag/Kaalvoet/Barefoot Chef)

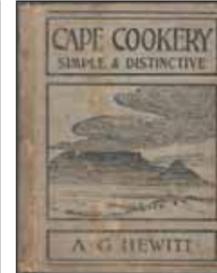
as smaakmiddel behou. Vir die skryfster van 'Kook en geniet' is oblietjies van 'n beslag gebak en 'Nagmaakte oblietjies', wat sy in hakies 'brandy snaps' noem, is met 'n koekiedeeg voorberei. In 'Mev Slade se Afrikaanse kookboek', gebruik HM Slade die direkte vertaling, 'brandewyn snapsies'. Peter Veldsman het die beskrywende naam 'gemmerkraakrolletjies' daaraan gegee.

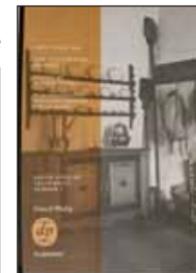
AG Hewitt se 'Cape Cookery' wys hoe 'Sweetmeats and Cakes' gebak word
Bron: bidorbuy.co.za

'n Herdruk van die 1890 'Cape Cookery' deur David Philip Publishers
Bron: quagga.co.za

Die 1907 hardeband weergawe van 'Cape Cookery'
Bron: bidorbuy.co.za

'n Nuwe weergawe van 'Cape Cookery' wat in 1973 deur David Philip gepubliseer is
Bron: antiquarianauctions.com

BOMA Vleismark nou oop in Silver Lakes

Six Fountains Sentrum, langs Makro Silver Lakes • 012 998 1617

Ons is steeds in Olympusrylaan Olympus 012 991 3022

BOMA Vleismark Meat Market

Ons is steeds in Rubensteinlaan Moreletapark 012 998 8711

Sedert 1994 | www.bomameat.co.za

Harrie's Pancakes

Cullinan 012 734 1054 Eastwood 012 342 3613
Wo-So 08:00-17:00 Ma-So 08:00-17:00

Fire and Ice

Wet Nose Animal Rescue Centre encountered a heartbreaking situation when an inspector was called out to Bronkhorstspruit in the last week of July. The woman who reported the situation told Wet Nose that a house had caught fire, the property owner was in hospital for four days and then went away, but there were still two dogs on the property. "As we arrived at the scene of the charred house, our hearts sank," a Wet Nose spokesperson said. Amidst the devastation, they were greeted by a gentle Africanis that they later named Fire. It was only when they entered the remains of the property that they discovered a frail white pit-bull that they later named Ice. "Our hearts broke as we observed her emaciated frame and noticed a grievous wound on the inside of her hind leg. Further examination revealed that Ice had bravely escaped the burning inferno by

leaping through a shattered window, sustaining this injury in the process." "Our gratitude knows no bounds as we were able to rescue these brave companions and place them in a safe and secure environment. Now, our sole focus is to ensure their swift recovery, allowing them to embark on a brighter future filled with love and happiness."

A Wet Nose rescuer with Fire and Ice
Photo: Supplied

Wille Vrywilligers

Die Wille Vrywilligers is 'n groep mense wat allerhande werke by die Moreletakloof-reservaat op Woensdae takel. Hulle hou nie net indringerplante onder beheer nie, maar werk ook in die stoorkamer. Vriende van Moreletakloof sê dat hulle, behalwe vir die vrywilligers se werk, fondse benodig vir 'n konstante inkomste om die reservaat dwarsdeur die maand te beskerm en te onderhou. Vir meer inligting, besoek moreletakloof.co.za.

Die Wille Vrywilligers in aksie op 26 Julie
Foto: Verskaf

These substances are toxic to pets

Dr Liesel van der Merwe is a small animal medicine specialist. Send her your questions: info@bronberger.co.za.

Dogs eat all sorts of non-sense, from table scraps to garbage, the dead bird, your underwear, your car bumper and the headache pills you left on the bedside table. Cats are much fussier eaters than dogs, so are less likely to eat stuff which disagrees with them. Many of these may just cause a bit of gastro-intestinal upset with some vomiting and diarrhoea. If the meal was very fatty and the dog small and obese, he might get inflammation of the pancreas which is painful and may be quite serious. If the meal was indigestible, such as the baby's dummy, it may need to be surgically removed to prevent intestinal obstruction. Alternatively, the substance eaten may be toxic and affect various organ systems. Paracetamol (Panado) is extremely toxic to cats, causing their red blood cells to oxidise, which means that they can no longer carry oxygen and are destroyed. It happens within 24 hours and could be fatal. Never give any anti-inflammatory or pain medication not recommended by your veterinarian to your cat. Cats are extremely sensitive to the side-effects as their livers cannot metabolise the drugs efficiently. Dogs are also susceptible to the side-effects of anti-inflammatories, but usually only if they have an overdose.

Chewable tablets dispensed by vets are very palatable and we often see dogs who have eaten a whole month's supply at one go. Such a serious overdose can cause renal failure and gastro-intestinal ulceration and must be treated. Vets often see dogs that have eaten anti-depressants, contraceptive pills, muscle relaxants and antihistamines, which generally cause drowsiness and a dry mouth, rapid heartbeat and dilated pupils. Anti-depressants cause similar effects and depress the nervous system which may progress to coma if large amounts are eaten. The contraceptive pill doesn't cause any severe clinical problems. Muscle relaxants cause a variety of nervous symptoms, such as disorientation, vocalisation and depression, but will also depress the chest muscles, causing breathing problems. Other obvious poisons are snail and rat pellets. Snail pellets cause nervous symptoms if enough is ingested, whereas rat poisons generally cause a clotting problem and animals develop internal bleeding about three days after ingestion. Onions and garlic cause damage to dogs' red blood cells, just like Panado in cats. The symptoms are very

similar to biliary with red urine and pale gums. The condition is less critical than in cats, but requires veterinary attention. Plants which may be toxic include Asiatic type lilies, chinchinchee, mushrooms and oleander. Cycads cause severe irreversible liver cirrhosis. Dark chocolate can also cause heart arrhythmias and diarrhoea in dogs. Raisins and grapes cause renal damage. I want to explain how to manage a poisoning if you see your dog eating the substance or discover it soon after it happened. After eating something, unless the substance is caustic or corrosive, it will take 30 minutes to a few hours before you will see symptoms. Absorption from the stomach will usually only happen within half an hour to two hours, depending on the substance. The first step is to force your dog

to vomit, unless the substance is caustic or corrosive in which case you dose water or milk to dilute the substance and minimise damage to the mouth and stomach lining. Some people suggest strong salty water, but lots of salt also cause toxicity and nervous signs as the brain dehydrates. Soapy water is the way to go. Also do not force lots of water down the dog's throat or you may cause aspiration into the lungs. This is not such a problem if it is just water, but it is a problem if there is soap powder or dishwashing liquid in the water. The best method in my experience is to make a ball with damp washing powder and dose this to your dog. The dog will vomit within 10 minutes. Check the vomit for evidence and then take your dog to the vet for further evaluation and testing.

Mr Gutter
SEAMLESS GUTTERING SYSTEMS OF DISTINCTION

**QUALITY SEAMLESS GUTTERING
FASCIAS & BARGE BOARDS
CHROMADECK & COLOURBOND**

012 002 3001
Ludwig 072 464 5987 | Bertie 082 926 7233
Fax2Mail: 086 716 6710
mrgutter@lantic.net | mrgutterpta@gmail.com

www.mrgutter.co.za

**WE ALSO
MANUFACTURE
WASHING LINES**

Wendy house special from treated pallet wood
3m x 3m R6 500 • 3m x 4m R7 500

Big or small, we do them all!

Marius 073 133 1452
Jan 078 296 2899

"Vic-Haven" Aktiewe Aftree-oord

By Vic-Haven Aftree-oord, in 'n rustige en stil plaasomgewing, 30 km Oos van Pretoria, beskik ons oor die volgende:

- Verskeie enkel- & dubbelkamer akkommodasiegeriewe vanaf R7,300/maand vir 'n volle diens (3 etes per dag, wasgoed, skoonmaakdienste.)
- Een- en tweeslaapkamer selfsorg duette vanaf R6,500/maand

RIG U NAVRAE AAN: admin@vichaven.co.za of 079 242 6525

MH VORSTER TEHUIS
LYNNWOODGLEN *Caring for the Elderly*

We provide quality elderly care in a homely environment. We specialise in Dementia and Alzheimers.

Various Accommodation options and DAYCARE services available.

Sr. Adele McSherry 082 377 8332 / webmaster@mhvorsterhome.co.za

Rockvel Garage Motors
Surveillance Cameras
Gate Motors

Rocky
073 408 4313 / 069 791 2196

Frik Engelbrecht Boukontrakteurs Sedert 1986

- Nuwe wonings
- Aanbouings en herstelwerk
- Vloere en mure teëls en cemente

NHBC

082 801 3644

GD GRANITE CC
GRAFSTENE/TOMBSTONES

Vervaardigers van hoë kwaliteit grafstene

012 802 0087 / dorica@gdgranite.co.za

DONKERHOEK QUARRIES, PTA-005 (12km vanaf Hans Strijdom op ou Bronkhorstspruitpad)

Plot Z399 Graham Road, Zwavelpoort
GPS : 25°50'26.4"S 28°23'42.4"E
012 941 9200 | 082 213 5920

SWAWEL VET
ANIMAL HOSPITAL
Dr. Janes Wagner

Consulting hours:
Mon - Fri 08:00 - 11:00
15:00 - 18:00
Sat 09:00 - 12:00

Vet shop hours:
Mon - Fri 08:00 - 18:00
Sat 09:00 - 12:00

Consultations by Appointment only

We provide all veterinary services

MARLET HORSE AUCTION
MARLET EQUESTRIAN CENTRE

TO BOOK YOUR HORSES IN FOR AUCTION CONTACT:
AUCTION@MARLET.CO.ZA 082 324 4196

21 OCTOBER 2023
Halter Tame Horses & Horses under saddle of all breeds, Ages & Sizes Welcome

ARABESQUE STUD

Invest in the best quarter horses: proven pedigrees, performance & progeny

<https://www.youtube.com/watch?v=sWPk865FZcE>

Contact details: 082 359 3133
Arabesque.qh.stud@gmail.com / www.arabesquestud.weebly.com

MOOIKLOOF VILLAGE
CNR GARSFONTEIN RD & JOLLIFY MAIN

pets pantry
MOOIKLOOF VETSHOP

012 996 3369

Trading hours:
Weekdays: 8am - 6pm
Saturday: 9am - 3pm
Sundays & public holidays: 9am - 2pm

We invite you to visit our vet shop. A spacious spotless shop with a full selection of pet food in Hills, Royal Canin, Eukanuba, Ultradog, Montego, Acana, Nutribyte and Orijen ranges. We have a wide selection of pet accessories including for fish, small mammals, birds and horses, and can order in for you if you have special requests.

We stock the full range of Hills, Acana, Orijen, Eukanuba, Royal Canin, Iams, Ultradog, Montego and Nutribyte for dogs and cats

Please like our **facebook** page to get information on special deals and events

Online or telephonic orders and curbside collections available for food and medicines:
email.mooikloofpetspantry@gmail.com

ORYX Mini excavator rental

DIGGING TRENCHES • DIGGING POOLS
DIGGING FOUNDATIONS • STUMP REMOVAL
DEMOLISHING SMALL STRUCTURES
LANDSCAPING WORK • FITS IN SMALL SPACES

Jacques 079 458 4485 / oryxrevamp@gmail.com

Bronnie van den Berg

Die jag is oop

Met die jagseisoen nou knap verby en die biltong al lekker droog of reeds iets vir die geheue vertel Gert Vlakplaas die storie wat sy oupa Shangai vertel het oor sy grootoupa Shangai wat ook nooit getrou het nie. Dit was in die dae van die voorlaaiers en grootoupa Shangai sit een voormôre met sy perd, Kameel, af om 'n iets vir die pot te gaan haal. Grootoupa Shangai was 'n skut duisend en lood was skaars. Daarom vat hy net een koeël saam. Dis genoeg. Hy wil net een bok skiet. Padkos is twee geelperskes en biltong. Die wêreld was toe nog wyd en woens en die jagveld het die neiging om sy grense al hoe verder van die opstal af te verskuif soos

die jare verbyloop. Ses ure te perd ver kry grootoupa 'n troppie rooi-bok en hy lê aan op 'n groot ram. Net voor hy vasknyp skel 'n ver-vlakte kwêvoël en die ram sit op loop. Dis mis. Die eerste misskoot wat grootoupa Shangai sedert hy vier jaar oud was, geskiet het. So tussen die kragwoorde deur sien hy uit die hoek van sy oog, doer duskant, ver op 'n rantjie die grootste koedoebul denkbaar staan. Die koeël is nou op en grootoupa laai desnoods met een van die taapitperskepitte wat hy nog aan't suig was. Hy stamp vas, lê fyn aan en trek los. Hy sien die grote koedoebul swik toe die perskepit met 'n stofontploffingjie tref, maar die bul sit oomblikke later op loop. 'n Jaar of wat later is grootoupa

Shangai weer in dieselfde omgewing en jou werklikwaar, op dieselfde rantjie sien hy in die verte 'n allemintige koedoebul met die allerslikste horings denkbaar. Dié keer is die voorlaaiers met 'n loodkoeël gevoer en toe die skoot geklap het, sink die bok op die plek neer. Toe grootoupa Shangai heelwat later by die bok opdaag sien hy 'n ding wat jy dalk nie nou sal glo nie, sê Gert Vlakplaas. Uit die horings uit groei die gesondste geelpersketakke. 'n Behoorlike geelperskeboom is op die trotse koedoekop geil aan't groei. En by nadere ondersoek blyk dit dat die boom dra. 'n Magdom sulke piepklein koedoetjies hang halfryp aan die takke...

Gerhard Kleijn, Augustus 2003

Die perfekte sin

Dit maak vir hom perfekte sin, sê ou Sopies Oosthuizen. Hy wag

geduldig totdat Pienk Piet in die hoek eendelik half vies vra wat dan nou vir ou Sopies sulke vreeslike sin maak. "Jy sien Piet," sê ou Sopies, "jy kry 'n buffeltrop. Nou, as die lees jag-maak op dié buffeltrop vang hulle elke keer die swakste, stadigste buffel, reg?" "Reg," antwoord ou Sopies homself. "Op dié manier word die stadiger buffels geleidelik minder en gevolglik word die trop al hoe vinniger. Dis die natuur se manier om die trop 'n beter kans op oorlewing te gee," sê ou Sopies. "Net so werk dit met die mens. Almal weet dat drank die breinselle aanval. Net soos die lees met die buffeltrop doen. Sô vat die bier elke keer die stadigste breinsel in sy kake vas en maak hom dood... Dis ook geen wonder nie dat ek na elke bier 'n bietjie slimmer raak," sê Sopies. **Gerhard Kleijn, Aug 2005**

"Let life have you"

The answer is cruft. The question is: What is the root of all problems in life? Daniel Raphael explains that cruft is a computer programming term to describe badly or outdated code, which usually happens as software coders build upon old operating systems. This creates breakdowns, glitches, lags and system failures. He says that we all have cruft from our upbringing in this crazy world. This cruft conglomerates into the false identities in your psyche which try to repress, control or protect parts of who you truly are. Cruft happens when you process life with your mind instead of through awareness. According to Michael Singer there is nothing more important than realising that you are not the voice of the mind – you are the one who hears it. "If you don't understand this, you will try to figure out which of the many things the voice says is really you. People go through so many changes in the name of 'trying to find myself'. They want to discover which of these voices, which of these aspects of their personality, is who they really are. The answer is simple: none of them."

So, if you want to find out who you really are, you have to ask: To whom do these thoughts come? The trick is not to fight your thoughts or try to suppress them or deliberately change them. You just have to witness them, allowing them to be exactly as they are. "Suffering happens only when there is movement to manipulate, escape, overcome, or neutralize thoughts," explains Scott Kiloby. Byron Katie says a similar thing: "It's important to realize that inquiry is about noticing, not about dropping the thought... Inquiry is not about getting rid of thoughts; it's about realizing what's true for you, through awareness and unconditional self-love. Once you see the truth, the thought lets go of you, not the other way around." She says that a thought is harmless unless we believe it. "It's not our thoughts, but our attachment to our thoughts, that causes suffering. Attaching to a thought means believing that it's true, without inquiring. A belief is a thought that we've been attaching to, often for years." According to Byron Katie you need to become familiar with the particular stressful thoughts you use to deprive yourself of happiness.

After all, as Alain de Botton says, the largest part of what we call 'personality' is determined by how we've opted to defend ourselves against anxiety and sadness. For one thing is sure, fear and sorrow will rear their ugly heads every now and again. You lose your home or your job or both. You get a dreaded diagnosis. Someone you love passes away. Reid Tracy, CEO of Hay House, says that it's easy to start feeling sorry for yourself when something like this happens. It's also easy to become obsessed with the question of why. Why now? Why me? Why did this happen? The problem with why-questions is that they focus you on the past, looking at what you may have done wrong or who you should blame. And when this search comes up empty, you get more anxious and more stuck. In a conversation Reid had with Kriss Carr about her new book, 'I'm not a mourning person', Kriss gave some great insight about a shift in thinking that can help you when something throws you off balance. She said that 'what' is a better question to ask than 'why'. What is going on in my body when I have these anxious thoughts? What part of my body feels the most scared

or anxious? What can I do to support myself now? Kriss says that focusing on 'what' instead of 'why' not only lowers your anxiety, but also brings you into the present moment instead of getting stuck looking back or spinning your wheels with worry about the future. In this way you can shift your thinking so that you can get your racing thoughts back into the present moment, where true awareness lies. Just don't think that this is a magic trick to control thoughts that you shouldn't even try to manipulate. You just have to witness them. Girlfriend, it's as Byron Katie says: "If you want real control, drop the illusion of control; let life have you. It does anyway. You're just telling the story about how it doesn't."

WILLEM PRINSLOO LANDBOU MUSEUM, RAYTON

AGRIVON TRAINING CENTRE

LANDBOU & JEUG EKSPLO

28-30 SEPTEMBER 2023

TOEGANGSFOOI
Volwassenes R 30.00
Kinders onder 10 GRATIS

Opvoedkundige & aktuele lesings | Landbou toerusting
Diere-ras uitstallings | Bul & ram veiling | Medikasie

PRET VIR DIE HELE FAMILIE!!

Bier-tuin | Lewendige musiek | Kinder-ritte
Tuisgebakte goedere | Vlootmark.

RESERVEER JOU STALLETJE
www.agricon.co.za 061 628 3958 andie@agricon.co.za / yvonne@agricon.co.za

Kaleideo Eye Care

Lourens Odendaal B.Optom (RAU)

WAPADRAND SHOPPING CENTRE, PRETORIA & EAST RAND

Private eye care at very low prices!

Jeep EYEWEAR

Eye examination: R160-00
Spectacles: Single vision from R590-00
Bifocal from R1 190-00
Multifocal from R1 990-00

- Frame included (more than 250 to choose from)
- Most medical aids accepted (T's & C's apply)
- Upgrades available (e.g. photochromic, thinning, anti-reflex, rimless- and titanium frames)

Buy one Get one FREE

For appointments: 082 382 5215 060 762 8484

Woman's Month

Mon - Fri: 8h30 - 17h00
Sat: 7h30 - 14h30
Public Holidays subject to appointment.
Beautiful Hair at affordable prices...
New Hair Extensions & Hair Filler Specials send us whatsapp for a quote.

Salon De Dieu

Full Head highlights R750 Normal Price R850
Half Head highlights R550 Normal Price R650
30 min Relaxing Back Massage R200 or Maybe
Mini Manicure & Plain Gel overlay R180 add Some Nail Art for a little extra flair.

NEW IN-STORE RETAIL
Skin, Body and Hair Care Products.
Pop in for a free gift this Month.

Facial Treatments Now available
contact us for more information
Call or send us a Whatsapp 073 230 5595

REGISTER TODAY TO BECOME A RESIDENT

WE OFFER

- 24 Hour Care
- Trained Medical Staff
- Protective Workshop
- Activities Workshop
- Fun Outings
- 18 Years and Up

RESIDENCY AND 24 HOUR CARE
Become a part of our family!

KUNGWINI WELFARE ORGANISATION
making a difference in people's lives

VISIT OUR WEBSITE WWW.KWO.ORG.ZA
OR APPLY NOW AND EMAIL PJH@KWO.ORG.ZA

PRETORIA'S LEADING NPO

Blyfontein Kwekery

Groot verskeidenheid aalwyne van uiteenlopende aard teen sakpaspryse beskikbaar. Vol en warm-rooi in die blom.

Alles wat jy nodig het vir 'n pragtige wintertuin!

Die enigste inry-kwekery in die Ooste

Anna 083 600 1909 / Pine 082 600 7776
www.blyfontein.co.za

Maandae - Vrydae: 8vm - 5nm | Saterdag: 8vm - 4nm
Sondag gesluit

Lynnwoodweg-verlenging, 8km verby Hans Strijdomrylaan
oorkant Swaeltjie-afdraai

WE ARE A LEADING FABRICATION COMPANY OF ALL STONE BRANDS IN GAUTENG.

With the largest display of FULL SLABS in Pretoria!

Pro|Quartz®

EeziQuartz

ENDURO QUARTZ

LAMINAM
SUPERIOR NATURAL SURFACES

caesarstone®

INFINITY™
The engineered surface.

DEKTON®

LEVE

Rudi's Choice

RUDI'S CHOICE
CHOICE IS EVERYTHING

NEOLITH

PROUD MEMBER OF THE

The KSA offers consumers the five key things they need most when shopping for new stone counters: **ADVICE • GUIDANCE • ACCOUNTABILITY • SECURITY • RECOURSE**. Access to free mediation through the KSA, run by qualified mediators, is a security-blanket consumers cannot afford to ignore.

KITCHEN TOPS • VANITIES • FURNITURE PIECES • CLADDING • FIREPLACES • FACADES • FLOORING

For quotes or more information call or whatsapp:

Verny 082 334 1891 | Sales office 076 652 8967 | 012 809 8927/8

For sales enquiries e-mail verny@juststone.com | sales1@juststone.com

www.juststone.com

East Ridge Design Center
Shop C1, Graham Road
Zwavelpoort, Pretoria

Follow us on social media to see our latest projects & new exciting products

JUST STONE
projects

- Fabricators of Repute -

INOLAX.CO.ZA

DETOX KRUUIE

VIR 'N KLEINER MIDDEL OPGEBLASENHEID EN OPHOPING

- Prebiotiese Ondersteuning
- Metabolisme Hupstooter
- Lakseermiddel

Inolax®

Onreëlmatigheid en lewer
ondersteuning!

Hierdie produk is 'n Komplementêre Medisyne (Kategorie D33.7); en word volgens sy dissipline as 'n kombinasieproduk geïdentifiseer. Hierdie ongeregistreerde medisyne is nie deur die SAHPRA vir sy gehalte, veiligheid of beoogde gebruik geëvalueer nie. Verwys asseblief na die voubljef.